

El Pirineu en blanc i negre. El Pallars vist per Violant i Simorra. Una exposició sobre les transformacions del Pirineu a partir de l'obra gràfica de Violant i Simorra

(Esterri d'Àneu, estiu de 2000)

Jordi Abella i Pons
(Ecomuseu de les Valls d'Àneu)

Aquesta exposició, dissenyada i produïda per l'Ecomuseu de les Valls d'Àneu, presenta una selecció de l'ampli fons gràfic que va acompanyar l'obra escrita de l'etnòleg Ramon Violant i Simorra.

Aquest fons, bàsicament fotogràfic, prové de diversos fotògrafs, dibuixants i grafistes que acompanyaven Violant en les seves campanyes i que documentaven les diverses recerques que aquest duia a terme. En aquest sentit, i dins de l'exposició, cal destacar les fotografies de Gómez Grau, de Masclans i del mateix Violant i Simorra.

La selecció del fons que s'integra en l'exposició es va fer a partir de dos criteris bàsics:

L'àmbit territorial, que es definia bàsicament en la comarca del Pallars i l'Alta Ribagorça (dues de les zones pirinenques més treballades per l'etnòleg)

La representativitat de la imatge com a document per explicar les transformacions que aquestes comarques pirinenques havien

sofert des dels anys trenta fins a l'actualitat.

A partir d'aquestes dues premisses bàsiques es van seleccionar una quarantena d'imatges. Aquestes fotografies permetien al visitant entreveure, d'una manera gràfica i visual, com era la fisonomia d'aquestes comarques i com eren les formes de vida que encara s'hi podien trobar i que, en alguns casos, estaven en ple procés de transformació o desaparició.

Del material gràfic seleccionat, cal destacar algunes imatges absolutament inèdites del fons d'aquest autor que mai no s'havien arribat a publicar i que provenen, en la seva majoria del seu fons particular. Aquestes imatges es troben en l'arxiu familiar en mans de la seva filla Ramona Violant i Ribera, a qui volem agrair sincerament la col·laboració en aquest projecte.

L'objectiu últim de l'exposició no era simplement mostrar un seguit de fotos antigues i despertar un record romàntic del passat,

Ramon Violant i Simorra en la campanya de recol·lecció de 1942 a Biescas.

sinó també proposar al visitant una reflexió sobre el canvi històric i les transformacions que s'han donat i s'estan donant en les nostres comarques.

A més a més, l'exposició va servir un cop més per reivindicar l'obra de Ramon Violant i Simorra —i els seus col·laboradors— i com a document bàsic per conèixer i entendre una mica millor com era la vida pallesega a principis del segle xx.

El format de l'exposició es va dissenyar pensant en la necessitat que fos itinerant i que es pogués veure arreu de la comarca del Pallars Sobirà i d'altres punts de la geografia pirinenca. En aquest sentit, les diverses imatges del fons s'articulaven a partir de temes específics com l'arquitectura, la indústria local, tipus i personatges, la religiositat i creences, etc. El petit format de l'exposició va permetre la seva rendibilitat social.

Posteriorment a la producció d'aquesta exposició i amb el material resultant, es va publicar un primer volum de la col·lecció Pirineu Memòria Gràfica, editada per Garsineu edicions i l'Ecomuseu de les Valls d'Àneu, amb el títol *El Pallars vist per Violant i Simorra*.

Aquest primer catàleg fotogràfic, amb un pròleg de Ramona Violant i Ribera, forma part d'una nova línia editorial que proposa la descoberta de diversos fons fotogràfics —públics i privats, coneguts i inèdits— i que es planteja a partir de la recuperació i la

divulgació d'imatges relacionades amb el Pirineu i les seves transformacions.

Aquests dos productes, exposició i publicació, són un exemple de la política d'activitats de difusió de l'Ecomuseu de les Valls d'Àneu. L'ús i la promoció de fons patrimonials com aquest, poden ser veritables elements de dinamització sociocultural de la població local, que permetin al mateix temps recuperar la pròpia memòria històrica i oferir un producte de reflexió i formació. Les més de 2.000 persones que van visitar l'exposició en són una bona mostra.

Fotografia de Ramon Violant i Simorra, de la xollada a Casa Pere de Santa Coloma d'Erdo.

